

З ДОСВІДУ ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ КОНКРЕТНИХ СИТУАЦІЙ У КУРСІ «МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ЕКОНОМІКИ»

Пріоритетом сучасних педагогічних технологій є такі методи навчання, які покликані сприяти виявленню та формуванню компетентностей студентів залежно від їх особистих схильностей та інтересів. У цьому сенсі якісним дидактичним методом є метод конкретних ситуацій або кейс-метод. Його витоки знаходяться в США, де у 20-х роках XX століття цей метод мав назву «метод проблем» і розвивався як гуманістичний напрям у філософії та освіті в роботах Д. Дьюї і його учня В. Х. Кілпатріка. У цьому методі містилися ідеї побудови навчання шляхом активізації через доцільну діяльність студента на основі особистого інтереса саме до цих знань. В Росії першим реалізував цей метод С. Т. Шацкий.

Останнім часом в українських фахових виданнях з'явилося багато публікацій про шляхи використання кейс-методу у процесі вивчення окремих дисциплін. Однак, суть цього методу розкрита ще не повністю.

Запровадження методу конкретних ситуацій в освітній процес пов'язано з певними перетвореннями як у підготовці кадрів та матеріально-технічному забезпеченні, так і в створенні особливих умов в організації навчального процесу. Першочерговим в цьому переліку є зміна поглядів учасників навчального процесу на освітні цілі і задачі. Викладач повинен надати студентам максимальну свободу і пропонувати свою допомогу і участь лише у випадках великих ускладнень подальшого їх руху. При цьому, участь викладача повинна бути виключно опосередкованою, базуватися на відкритих питаннях. Позитивне чи негативне ставлення викладач також не може однозначно демонструвати, а лише звертатися за додатковими роз'ясненнями. Таким чином, використання цього метода висуває нові вимоги до особистісних та професійних якостей самого викладача, серед яких можна назвати здатність організовувати пізнавальну діяльність та керувати нею, організувати процес комунікації, вміння працювати з інформацією та організовувати самоконтроль пізнавальної діяльності. Викладач повинен комплексно володіти інноваційними педагогічними та інформаційно-комунікаційними технологіями.

ми, знати основні концептуальні засади організації навчального процесу за інтерактивною технологією.

Кейс-метод завжди зорієнтован на самостійну діяльність студентів — індивідуальну, парну, групову, яку виконують протягом певного часу. При цьому, цей метод органічно поєднується з колективною роботою, результатом якої є прийняття спільного рішення. Рішення проблеми вимагає використання інтегрованих знань, умінь з різних галузей науки та творчості. Кейс-метод як дидактичний метод передбачає використання сукупності дослідницьких, пошукових, творчих та проблемних методів.

Однак, для отримання розумного балансу між академічними знаннями і прагматичними вміннями робота студента над кейсом повинна бути особистісно зорієнтованою, вмотивованою, повинна стимулювати інтерес студентів до певних проблем, вирішення яких можливе на підставі певної суми знань та в подальшому передбачати практичне застосування надбаних знань.

При застосуванні методу конкретних ситуацій створюються такі педагогічні умови, коли студенти повинні самостійно виокремити і сформулювати проблеми, провести їх аналіз, знайти шляхи їх вирішення, цілеспрямовано працювати з інформацією, застосовувати отриману інформацію як основу для вирішення проблемних питань. На шляху групової роботи з прийняття рішення можна побачити такі етапи, як ідентифікація проблеми, об'єднання інформації, аналіз різних аспектів проблеми, генерація можливих рішень, установлення стримуючих обставин і умов, синтезування перспективних рішень, підготовка заключного письмового роз'яснення позиції групи на підставі спільного рішення.

Досвід використання кейс-методу на семінарських заняттях зі студентами обліково-економічного факультету КНЕУ імені Вадима Гетьмана при вивченні дисципліни «Методика викладання економіки» свідчить про ефективність метода в реалізації творчої активності студентів під час засвоєння знань та формування вмінь і навичок прогнозувати ситуацію і приймати самостійне рішення.

В курсі «Методика викладання економіки» можна використовувати різні види конкретних ситуацій. Найчастіше застосовуються ситуації, які містять опис реальної проблеми і які аналізуються з метою прийняття власного рішення. Або ситуації, що ілюструють вже прийняті рішення. Вони застосовуються для різнобічного аналізу можливих наслідків рішення. Також для розвитку вмінь з ідентифікації проблеми можуть застосовуватись кейси,

що містять опис одразу комплексу проблем і необхідно виокремити ці протиріччя.

Застосування таких видів кейсів дозволяє урізноманітнити процес навчання у відповідності з освітньо-виховними цілями особистісно орієнтованої системи навчання, змодельовати педагогічну діяльність і прогнозувати її результати, створювати атмосферу для гармонійного розвитку особистості кожного студента, враховуючи оптимальні умови адресного впливу, аналізувати досягнутий результат. Також кейс-метод є засобом професійного самовдосконалення педагога, сприяє розвитку критичної рефлексії, кращому розумінню теорії, формує досвід креативного мислення.

О. С. Бойчук, старш. викл.,
кафедра педагогіки та психології

ПРИНЦИП СУБ'ЄКТНОСТІ ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ГУМАНІТАРНОГО СЕРЕДОВИЩА ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Ми стали свідками відновлення інституту кураторства у ВНЗ як засобу гуманізації вищої освіти і саме це обумовлює необхідність розглянути деякі принципові позиції діяльності даного інституту.

Освітнє середовище ВНЗ — це внутрішня структура освітньої реальності, що формує упорядкованість інформаційних та комунікативних потоків та систему педагогічних відносин. Освітнє середовище включає *інформаційний, комунікативний та дисциплінарний компоненти*.

Інформаційне середовище — це система інформаційних потоків, що відрізняються ступенями суб'єктивних зусиль з передачі та сприйняття певної інформації, контролю за якістю отриманої інформації, а також наявністю інформації, що надходить до суб'єктів освітнього процесу поза їх бажанням та контролем.

Дисциплінарне середовище освіти — це система службових і професійних стосунків, відкритість та закритість підструктур освітнього процесу правила, норми організації освітніх циклів та регламентації відносин між основними суб'єктами освітнього процесу. Суб'єктами реалізації дисциплінарного простору є викладачі, студенти та адміністрація ВНЗ. Але відповідальність базується на